

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 73/04-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. mája 2004 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho a zo sudcov Jána Auxta a Juraja Horvátha prerokoval prijatú sťažnosť H. Z., bytom K., zastúpenej advokátom JUDr. M. F., K., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. D 2013/97 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo H. Z. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu M. v konaní vedenom pod sp. zn. D 2013/97 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. D 2013/97 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. H. Z. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat' tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Michalovce p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Michalovce j e p o v i n n ý uhradiť H. Z. trovy konania vo výške 9 332 Sk (slovom deväť tisíc tristo tridsať dva slovenských korún) do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet advokáta JUDr. M. F., K.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. februára 2004 doručená sťažnosť H. Z. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. D 2013/97.

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 73/04–9 zo 17. marca 2004 prijal sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie.

Vo vyjadrení k sťažnosti z 26. apríla 2004 podpredseda okresného súdu okrem iného uviedol:

„Na základe poverenia Okresného súdu v Michalovciach zo dňa 7. 11. 1997 v zmysle § 38 ods. 1 O. s. p. ako súdna komisárka dedičskú vec po neb. M. Z., zomr. 1. 11. 1970, naposledy bytom K., vybavovala JUDr. M. K. Dedičské konanie bolo začaté na základe rozsudku Okresného súdu v Michalovciach zo dňa 24. 7. 1997, ktorý nadobudol

právoplatnosť dňa 7. 10. 1997. V zmysle uvedeného rozsudku bolo určené, že do dedičstva po neb. M. Z. , nar. 23. 11. 1916, zomrelom 1. 11. 1970 patria nehnuteľnosti zapísané v pozemkovej knihe v záp. č. 392 k. ú. Koromľa ako parcela č. 611/7 – stavebná plocha o výmere 13 árov, ktorá podľa identifikácie zo dňa 5. 10. 1979 priloženej v uvedenom súdnom spise zodpovedá parcelám číslo 1929/11, 1929/12 a 1929/13 a rodinný dom č. 83. Po pridelení danej dedičskej veci dňa 19. 1. 1998 boli žiadané podklady z Katastra nehnuteľností v Sobranciach. Podľa oznámenia z Katastrálneho úradu v Sobranciach zo dňa 17. 2. 1998 bolo oznámené, že rozsudok pod číslom 8 C 602/97, ktorý určuje predmet dedičstva, na katastrálny odbor nebol doručený. Dňa 25. 11. 1998 bol opätovne Katastrálny odbor Sobrance požiadaný o vykonanie výpisu a identifikácie predmetu dedičstva na základe aj pripojeného rozsudku. Tieto listiny z katastrálneho odboru boli predložené s tým, že vlastníkom nehnuteľností je JRD, vedené ešte v pozemkovej knihe a podľa identifikácie rodinný dom nebol zapísaný na uvedených nehnuteľnostiach. Dňa 5. 3. 1998 bola dedička – dcéra poručiteľa M. N. vyzvaná, aby predložila doklady od rodinného domu a tiež znalecký posudok. Opätovne bola vyzvaná dňa 28. 1. 1999, avšak bezvýsledne. Dňa 9. 2. 1999 bol požiadaný Obecný úrad v Koromli, aby oznámil, či poručiteľ vlastnil rodinný dom a aké má súpisné číslo. Obecný úrad listom zo dňa 5. 3. 1999 oznámil, že rodinný dom má číslo súpisné 86. Opätovne listom zo dňa 17. 3. 1999 bola dedička M. N. pod hrozbou uloženia pokuty vyzvaná predložiť znalecký posudok o cene rodinného domu. Keďže dedička nepredložila znalecký posudok, uznesením zo dňa 29. 4. 1999 bolo nariadené znalecké dokazovanie za účelom vyhotovenia znaleckého posudku o cene uvedených nehnuteľností. Znalecký posudok nebol vyhotovený znalcom a na urgenciu zo dňa 18. 6. 2002 súdom určený znalec oznámil dňa 9. 7. 2002, že znalecký posudok v predmetnej veci nevyhotoví, pretože by ho mal vyhotoviť znalec Ing. J. M. Uznesenie okresného súdu o nariadení znaleckého dokazovania však nebolo zrušené a nebolo vyhotovené ani nové uznesenie. Dňa 10. 7. 2002 bol opätovne zisťovaný majetok poručiteľa s tým, že Správa katastra Sobrance oznámila, že v zápisnici č. 392, ktorej sa rozsudok o určení predmetu dedičstva týkal, je vlastníkom J. P. s manželkou a teda vôbec nie JRD, ktoré v predmetnom rozsudku bolo žalované a že je potrebné vykonať ďalšie šetrenie. Opätovne dňa 17. 9. 2002 urobila notárka dotaz, na ktorý jej správa katastra listom zo dňa 30. 10. 2002 uviedla, že identifikáciu nemôžu vykonať, pretože citovaná záp. č. 392

v rozsudku 8 C 602/97 je v katastri nehnuteľnosti v stave CKN už uzavretá a je vedená na LV č. 485, kde výlučným vlastníkom je JRD, avšak celkom iných parciel a rodinný dom č. s. 86 ako nadstavba je výlučným vlastníctvom M. N., t. j. dcéry poručiteľa. Nato si vyžiadala pripojiť spis Okresného súdu v Michalovciach pod č. 8 C 602/97, z ktorého zistila, že súd pri vynesení rozsudku vo veci v roku 1997 vychádzal z výpisov z pozemkovej knihy záp. č. 392 a jej identifikácie datovaných dňom 26. 9. 1979 a 5. 10. 1979, i keď v tom čase v katastri nehnuteľnosti bol iný skutkový stav. Opätovne 14. 12. 2002 bol požiadaný Obecný úrad v Koromli o oznámenie, kto je vlastníkom rodinného domu č. 86 a tiež, aby oznámil dedičov po neb. M. N., o ktorej sa notárka dozvedela, že medzičasom zomrela. Tiež bolo zistené na Okresnom súde v Michalovciach, že dedičské konanie po neb. M. N. prebieha u JUDr. M. B., ktorého notárka dňa 30. 12. 2002 požiadala o oznámenie okruhu dedičov. Obecný úrad v Koromli listom z 30. 1. 2003 oznámil, že nevie udať, kto je vlastníkom rodinného domu a tiež okruh dedičov. Dňa 1. 4. 2003 bol vyzvaný J. N., dedič po neb. M. N., aby dostavil na notársky úrad ohľadom objasnenia predmetu dedičstva. K tomu však už nedošlo, pretože dňa 18. 6. 2003 bola notárka vyzvaná, aby predložila spis Okresnému súde v Michalovciach na ďalšie konanie, čo učinila dňa 16. 7. 2003. Poznávame, že vo veci nebolo vytýčené pojednávanie, pretože v priebehu týchto rokov nebolo možné zistiť predmet dedičstva a teda v zmysle § 175n O. s. p. nebolo možné zistiť poručiťov majetok a jeho dlhy a vykonať súpis aktív a pasív. V priebehu konania právni zástupcovia sťažovateľky sa s notárkou viackrát spojili telefonicky s tým, že boli oboznámení so skutkových stavom, prisľúbili, že i napriek tomu zabezpečia znalecký posudok, čo vyplýva aj z ich podaní nachádzajúcich sa v spise. I napriek týmto prisľubom znalecký posudok nebol zo strany účastníkov podaný. V dedičskej veci notárka podľa nášho názoru vynaložila veľké úsilie zistiť majetok poručiťovi aj osobným jednaním s vedúcou katastra v Sobranciach, z čoho vyplýva, že v čase vyhlásenia rozsudku Okresného súdu v Michalovciach, ktorý určoval predmet dedičstva po poručiťovi bol skutkový stav v katastri nehnuteľností iný, pretože podkladom pre vynesenie rozsudku boli údaje z katastra nehnuteľnosti z roku 1979 a tento rozsudok nebolo možné ani z tohto dôvodu do katastra zapísať pre zmenu pomerov, čo vyplýva z listín zasielaných Katastrálnym úradom Sobrance do príslušného dedičského spisu a dokonca na nehnuteľnosti, ktoré by mali byť predmetom dedičstva sú vydané listy vlastníctva pre iných vlastníkov. Okrem nesúladu v číselnom označení parciel bol nesúlad

aj v označení súpisného čísla rodinného domu, pokiaľ ide o stav, ktorý bol určený rozsudkom a stav, aký je v katastri nehnuteľností. Po tomto dôkladnom zisťovaní bez toho, aby sa sťažovateľka niekedy osobne dostavila na notársky úrad za účelom objasnenia veci a napomáhala súpisu aktív a pasív dedičstva a po zistení, že vyššie označené rozpory údajov nie je možné odstrániť, prichádzalo do úvahy vydať uznesenie v zmysle § 175h ods. 1 O. s. p. o zastavení konania pre bezmajetnosť. Dôkazom toho sú aj najnovšie listy vlastníctva z apríla 2004, ktoré potvrdzujú skutočnosť, že porúčiteľ nie je vedený ako vlastník navrhovaných nehnuteľností, ale iné osoby. K zastaveniu dedičského konania nedošlo, pretože spis na požiadanie Okresného súdu v Michalovciach dňa 16. 7. 2003 predložila notárka na ďalšie konanie. Čo sa týka vybavujúceho sudcu JUDr. M. S., jeho úkony vo veci sú obsiahnuté jednak v základnom spise, ako aj v zbernom spise. Dňa 5. 3. 2003 doručila sťažovateľka prostredníctvom svojej vtedajšej právnej zástupkyne JUDr. H. K. súdu návrh na odňatie predmetnej veci podľa § 175 Zb. ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Dňa 10. 6. 2003 urgovala zmenu notára cestou nového právneho zástupcu. Sudca reagoval na tento list tak, že dňa 18. 6. 2003 si vyžiadal predmetný spis a dňa 16. 7. 2003 a podľa vyššie citovaného zákonného ustanovenia upozornil súdnu komisárku, aby pri vybavovaní tejto veci nespôsobovala zbytočné priesťahy. Takéto upozornenie je zákonnou podmienkou pre odňatie veci súdnu komisárovi. Podľa nášho názoru bolo potrebné po tomto upozornení vytvoriť pre komisárku časový priestor na zjednanie nápravy. Sudca dňa 8. 10. 2003 predmetnú vec JUDr. M. K. odňal a zároveň poveril jej vybavovaním ďalšieho súdneho komisára JUDr. S. N. Tento dňa 24. 11. 2003 vytýčil vo veci termín pojednávania na 5. 12. 2003. Dňa 5. 12. 2003 sa informoval na stav dedičského konania po neb. M. N. u ďalšieho notára JUDr. M. B. Dňa 12. 1. 2003 JUDr. N. dotazoval znalca Ing. Š. L. na stav vypracovania posudku. Dňa 10. 2. 2004 sa dr. N. opäť dotazoval na stav vybavenia dedičskej veci po neb. M. N. u dr. B. Dňa 19. 3. 2004 dr. N. vykonal obhliadku domu v obci Koromľa. Z nášho pohľadu celý problém vznikol v čase rozhodovania veci 8 C 602/97, kedy súd vychádzal z údajov z katastra nehnuteľností z roku 1979 a tento rozsudok v čase jeho právoplatnosti a vykonateľnosti – 3. 10. 1997 nebolo možné do katastra zapísať.“

Preskúmaním doterajšieho postupu okresného súdu ústavný súd z vyžiadaného spisu vo veci sp. zn. D 2013/97 zistil, že v predmetnej veci od 3. októbra 1997, keď nadobudol právoplatnosť rozsudok okresného súdu z 24. júla 1997 pod sp. zn. 8 C 602/97, ktorým bolo určené, že do dedičstva po poručiteľovi M. Z. patria nehnuteľnosti v katastrálnom území Koromľa, boli vykonané tieto podstatné úkony:

Dňa 7. novembra 1997 okresný súd poveril na vykonanie úkonov súdnu komisárku JUDr. M. K..

Dňa 19. januára 1998 súdna komisárka žiadala doklady o vlastníctve z katastra nehnuteľností.

Dňa 18. februára 1998 Okresný úrad Sobrance, katastrálny odbor (ďalej len „katastrálny úrad“) notárskemu úradu oznámil, že poručiteľ nie je vlastníkom nehnuteľností a rozsudok okresného súdu pod sp. zn. 8 C 602/97 sa u nich nenachádza.

Dňa 5. marca 1998 notársky úrad žiadal od M. N. predloženie znaleckého posudku na rodinný dom po poručiteľovi.

Dňa 25. novembra 1998 notársky úrad žiadal od katastrálneho úradu identifikáciu parciel.

Dňa 27. novembra 1998 katastrálny úrad doručil notárskemu úradu požadované doklady.

Dňa 28. januára 1999 notársky úrad urgoval od M. N. predloženie znaleckého posudku.

Dňa 9. februára 1999 notársky úrad žiadal od Obecného úradu Koromľa (ďalej len „obecný úrad“) súpisné číslo rodinného domu.

Dňa 5. marca 1999 obecný úrad oznámil súpisné číslo rodinného domu.

Dňa 17. marca 1999 notársky úrad opätovne urgoval M. N., aby predložila znalecký posudok, pod hrozbou uloženia pokuty.

Dňa 29. apríla 1999 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie za účelom vypracovania znaleckého posudku na ocenenie nehnuteľnosti.

Dňa 2. júna 1999 okresný súd predložil spis súdnej komisárke.

Dňa 17. septembra 2001 sťažovateľka notárskemu úradu oznámila okruh účastníkov po poručiteľovi M. Z. a zároveň navrhla, že predloží znalecký posudok a dediča po M. N., zomrelej 23. januára 2001.

Dňa 4. júna 2002 sťažovateľka doručila ďalšie podanie notárskemu úradu, z ktorého vyplýva, že znalecký posudok, ktorý žiadal vypracovať okresný súd, nebol vyhotovený, a navrhla, aby požiadal súdneho znalca o oznámenie stavu konania vo veci a pripojil súdny spis.

Dňa 4. júna 2002 notársky úrad žiadal znalca o predloženie znaleckého posudku.

Dňa 9. júla 2002 znalec oznámil súdnej komisárke, že znalecký posudok po vzájomnej dohode s ňou z 22. júna 1999 mal vypracovať iný súdny znalec.

Dňa 10. júla 2002 súdna komisárka žiadala katastrálny úrad o snímku z pozemkovej mapy.

Dňa 21. augusta 2002 katastrálny úrad oznámil súdnej komisárke, že poručiteľ nie je vlastníkom nehnuteľností.

Dňa 17. septembra 2002 súdna komisárka žiadala katastrálny úrad o snímku z pozemkovej mapy a doručila mu rozsudok sp. zn. 8 C 602/97 a 30. októbra 2002 jej katastrálny úrad doručil vyjadrenie a list vlastníctva.

Dňa 12. novembra 2002 súdna komisárka žiadala okresný súd o pripojenie spisu sp. zn. 8 C 602/97.

Dňa 19. novembra 2002 notársky úrad predvolal M. N. na 26. november 2002 (išlo o nedopatrenie okresného súdu, pretože M. N., ako už bolo uvedené, zomrela).

Dňa 30. decembra 2002 notársky úrad žiadal nahlásiť okruh dedičov po M. N..

Dňa 1. apríla 2003 predvolal notársky úrad J. N., aby sa dostavil za účelom dedičského konania po poručiteľovi M. Z.

Dňa 18. júna 2003 okresný súd žiadal spis sp. zn. D 2013/97 od notárskeho úradu.

Dňa 16. júla 2003 bol spis predložený okresnému súdu.

Dňa 6. októbra 2003 notársky úrad predložil spis okresnému súdu za účelom rozhodnutia o návrhu sťažovateľky na odňatie veci súdnej komisárke.

Dňa 8. októbra 2003 okresný súd odňal vec súdnej komisárke a 16. októbra 2003 vykonaním úkonov poveril iného notára.

Dňa 12. januára 2004 notársky úrad predvolal znalca.

Dňa 10. februára 2004 poverený notár žiadal od notárskeho úradu JUDr. Š. B., aby ho informoval o stave dedičského konania po M. N.

Dňa 19. marca 2004 znalec oznámil, že znalecký posudok na nehnuteľnosti po poručiťovi zapísané v k. ú. obce Koromľa nevypracoval.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. D 2013/97 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti vyslovil, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné prietahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (III. ÚS 47/00, IV. ÚS 74/02).

Tento záver vyplýva z ustanovenia § 38 ods. 1 (prvej vety) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), podľa ktorého súd poverí notára, aby ako súdny komisár prejednal dedičstvo a v prípadoch, keď sú splnené podmienky uvedené v § 175zca, vydal osvedčenie o dedičstve. Zodpovednosť všeobecného súdu za efektívny postup súdneho komisára v dedičskom konaní vyplýva aj z ustanovenia § 175zb ods. 1 OSP, podľa ktorého súd môže odňať vec poverenému notárovi, ak napriek predchádzajúcemu upozorneniu spôsobí zbytočné prietahy v súdnom konaní. Súd potom poverí úkonmi v konaní o dedičstve iného notára podľa rozvrhu práce.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní okresného súdu došlo k zbytočným prietahom v konaní a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania vo veci vedenej pod sp. zn. D 2013/97 podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Na základe preskúmania doterajšieho priebehu konania vo veci sp. zn. D 2013/97 pred okresným súdom ústavný súd konštatuje, že ide o konanie, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a vec zo skutkového ani z právneho hľadiska nevykazuje znaky náročnosti. Výklad a používanie právnej úpravy v dedičských veciach sú stabilizované v pomerne rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, kde je upravená aj metodika postupu všeobecných súdov v týchto veciach. Okresný súd vo svojom vyjadrení taktiež nenamietal skutkovú a právnu zložitosť danej veci. Ústavný súd vyjadruje názor, že pri účinnejšom a dôslednejšom postupe okresného súdu, pokiaľ ide o jeho pokyny notárovi poverenému úkonmi v tomto dedičskom konaní, by sa mohlo konanie do značnej miery urýchliť a nemuselo by v ňom dochádzať k zbytočným prietahom.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu označených práv sťažovateľky.

Správanie účastníka konania môže zbaviť orgán verejnej moci zodpovednosti za prieťahy v konaní len vtedy, ak dôsledkom správania účastníka je spomalenie alebo znemožnenie postupu konania.

Zo skutkových zistení ústavného súdu v uvedenej veci takáto skutočnosť nevyplýva.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti, jej príloh a súdneho spisu nezistil, že by samotná sťažovateľka, resp. jej právna zástupkyňa, prispeli k vzniku zbytočných prieťahov v konaní, sťažovateľka bola v konaní aktívna a súčinnosťná, 17. septembra 2001 oznámila notárskemu úradu okruh účastníkov po poručiteľovi M. Z. a navrhla, že predloží znalecký posudok a oznámi dedičov po M. N. Dňa 4. júna 2002 upozornila notársky úrad, že znalecký posudok na ocenenie nehnuteľností nebol vyhotovený. Urýchlenie súdneho konania tiež urgovala písomnými podaniami, a keďže súdna komisárka nekonala, 4. marca 2003 podala návrh na odňatie veci poverenému notárovi. Dňa 11. augusta 2003 podala aj sťažnosť na zbytočné prieťahy v konaní, pričom okresný súd konštatoval, že v predmetnom konaní došlo k zbytočným prieťahom.

3. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prieťahom v označenom dedičskom konaní, bol postup samotného okresného súdu vrátane postupu notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve, keďže jeho úkony sú úkonmi súdu, ktorými je možné spôsobiť zbytočné prieťahy v konaní (III. ÚS 47/00, IV. ÚS 74/02).

Z rozboru veci, ktorý je výsledkom preskúmania obsahu súdneho spisu a doterajšieho priebehu konania, vyplýva, že v predmetnej veci opakovane dochádzalo k niekoľkokomesačným obdobiam nečinnosti a viacerým neefektívnym úkonom. Konanie je preto ako celok poznačené zbytočnými prieťahmi. Ústavný súd je toho názoru, že postačuje vymedziť len jednotlivé najzávažnejšie obdobia nečinnosti, resp. činnosti, ktoré možno kvalifikovať ako zbytočné prieťahy.

Zbytočnými prieťahmi je poznačené obdobie od 2. júna 1999, keď okresný súd predložil spis súdnej komisárke, až do 4. júna 2002, keď notársky úrad žiadal znalca

o predloženie znaleckého posudku (viac ako 36 mesiacov), pričom v tomto období okresný súd (súdna komisárka) vo veci nevykonala žiadny úkon bez akejkoľvek zákonnej prekážky.

Aj medzi ďalšími úkonmi vykonávanými vo veci okresným súdom alebo súdnou komisárkou sú neprimerane dlhé časové odstupy (napr. notársky úrad 5. marca 1998 žiadal od dedičov M. N. predloženie znaleckého posudku a urgencia vzťahujúca sa na túto žiadosť bola zaslaná až 28. januára 1999, teda takmer po desiatich mesiacoch), alebo obdobie od 29. apríla 1999, keď okresný súd nariadil znalecké dokazovanie a notársky úrad žiadal znalca o predloženie znaleckého posudku až 4. júna 2002.

Postup okresného súdu a súdneho komisára bol tiež nesústreďený a neefektívny. Za takýto treba považovať výzvy súdneho komisára z 5. marca 1998, 28. januára a 17. marca 1999, ktorými žiadal od M. N., aby predložila znalecký posudok, dokonca pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty, a na druhej strane 29. apríla 1999 okresný súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie, ktorým uložil znalcovi Ing. Š. L. vyhotoviť znalecký posudok v lehote 30 dní a zaviazal dedičku M. N. zaplatiť preddavok na znalecké dokazovanie. Do dnešného dňa však k realizácii tohto uznesenia nedošlo. Podľa názoru ústavného súdu to bolo zapríčinené zjavnými chybami v postupe súdneho komisára a v konečnom dôsledku okresného súdu. Dokazuje to aj vyjadrenie znalca z 9. júla 2002 (citované na str. 7 tohto nálezu).

Postup okresného súdu v dedičskej veci nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťami uloženými mu v citovaných ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku.

Hodnotenie jednotlivých úkonov a postupu okresného súdu a súdnej komisárky, ktorej bola vec odňatá, zakladá záver o nečinnosti, resp. realizovaní takých úkonov, ktoré nemožno považovať za relevantný a efektívny postup pri odstraňovaní právnej neistoty sťažovateľky v dedičskom konaní.

Existenciu zbytočných prietáhov v tomto konaní potvrdzuje aj list podpredsedu okresného súdu zo 6. októbra 2003 adresovaný sťažovateľke, kde sa okrem iného uvádza, že: „Konštatujeme, že vo veci vznikol subjektívny prietáh aj napriek nepodaniu posudku znalcom o ocenení nehnuteľnosti.“

Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že okresný súd svojím postupom v predmetnej veci porušil základné právo sťažovateľky na konanie bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

Aj keď sa sťažovateľka výslovne nedomáhala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. D 2013/97 konal bez zbytočných prietáhov, ústavný súd túto povinnosť okresnému súdu vzhľadom na citovaný článok ústavy uložil aj bez návrhu a rozhodol tak, ako je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadost'učinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Podľa ods. 5 citovaného zákonného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadostučinenie v sume 150 000 Sk poukazujúc najmä na celkovú doterajšiu dĺžku konania okresného súdu bez jediného relevantného úkonu, ktorá u nej vyvoláva psychický stav neistoty.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno spravodlivo žiadať, aby fyzická osoba čakala na výsledok dedičského konania, ktoré začalo pred viac ako 6 rokmi. Je dôvodné predpokladať, že u sťažovateľky naozaj takýto postup okresného súdu a súdnej komisárky vyvoláva psychický stav neistoty. Vychádzajúc z tohto pohľadu na pozíciu sťažovateľky, princípov spravodlivosti a nutnosti zavŕšenia ochrany jej základných práv, ako aj z konkrétnych okolností tohto prípadu ústavný súd dospel k záveru, že primerané finančné zadostučinenie vo výške 50 000 Sk, ktoré je okresný súd povinný zaplatiť v súlade s výrokom tohto nálezu, je náležitou satisfakciou spojenou s porušením základného práva sťažovateľky.

O úhrade trov konania ústavný súd rozhodol v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, že sťažovateľke priznal sumu 9 332 Sk z dôvodu trov jej právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Ústavný súd priznal podľa § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb právnemu zástupcovi úhradu za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie sťažnosti), pričom úhradu za jeden úkon právnej služby priznal vo výške 4 530 Sk (základom pre výpočet výšky úhrady za úkon právnej služby bola nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk). Ďalej ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľky aj

dvakrát náhradu režijného paušálu za každý úkon po 136 Sk v zmysle § 19 citovanej vyhlášky.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2004